

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet ÖZHASEKİ tarafından Anayasanın 98. İçtüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ç. Otlu

Çiçek OTLU
İstanbul Milletvekili

Yıldız Dağlarından doğan ve Ege Denizine dökülen 283 kilometre uzunluğundaki Ergene Nehri, 12 bin 438.2 kilometre kare Ergene Havzasının ana su kaynağıdır. Saray ilçesine kadar 1. derece yüksek kaliteli su olarak gelmekte ve içinde çeşitli balıklar, canlılar yaşamaktadır. Ergene Nehrinin ve kolları civarında yer alan organize sanayi bölgeleri (OSB), münferit sanayi tesisleri, imalathaneler ve Avrupa serbest bölgesi bulunmaktadır. Ergene Nehri 1970'li yıllardan beri, plansız sanayileşme, yanlış tarımsal uygulamalar, evsel atıklar nedeniyle yoğun kirlilik yaşanmakta, bu kirlilik havzadaki tarım alanlarına, ekosisteme ve halk sağlığına telafisi imkansız zararlar vermektedir.

2011 yılında hazırlanan Ergene Havzası Koruma Eylem Planı ile Ergene Nehrinin su kalitesinin 2.sınıf su kalitesi seviyesine erişmesi amaçlanmasına karşın, mevcut işletmelerin bir bölümünde atıksu arıtma tesislerindeki arıtma iyileştirilmemiş, Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı uygulanmamıştır. 2019 yılında yayınlanan Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliğine karşın maliyeti nedeniyle çoğu işletmede SAİS kabini de kurulmamıştır. Edirne Uzunköprü Belediyesi'nin 22-09-2023 tarihinde Ergene Nehri için yaptırılan su analizinde mayıs ayında yapılan ölçümlerde 3. derece kirli çıkan Ergene Nehrinin eylül ayı sonundaki analizde kirlilik derecesinin en kirli su olan 4. dereceye çıktığı görülmüştür. Bilim insanları, azot, fosfor yükleri açısından nehrin o örnek alınan bölgelerinde kirliliğin artmasının tarım ve kanalizasyon deşarjlarından kaynaklı olduğunu, kontrolün bu bölgelerde daha sık yapılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, Marmara Denizindeki kirliliğin en büyük nedenlerinden biri olarak Ergene Derin Deniz Deşarjı ile ileri arıtma yapılmadan Ergene Nehrinin kirli sularının deşarj edilmesi olduğu iddia edilmektedir.

Bu bağlamda;

1- Bakanlığınız, Ergene Nehri için hangi aralıklarla, hangi noktalarda saha tespit ve su kirliliği analizi çalışmaları yapmaktadır? Yapılan çalışmaların sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

2-2872 Sayılı Çevre Kanununa istinaden son bir yılda Ergene Nehrinin etrafındaki kaç tesisin denetimi yapılmıştır? Ergene Nehrini kirlettiği için yaptırım uygulanan işletmeler var mıdır? Etkin denetimler yapılmadığı iddiasına ilişkin açıklamanız var mıdır?

3-Ergene Nehrinde kirliliği engellemek için Ergene havzasında yoğun yapılaşma ve sanayileşme baskısını ortadan kaldıracak çalışmalarınız var mıdır?

4-Mevcut eylem planlarına rağmen Ergene Nehrinin temizlenememesinin gerekçesi nedir? Ergen Nehri, tarımsal alanların sulanabileceği, canlıların yaşayabileceği düzeye ne zaman getirilecektir?

5-Ergene Nehrinin kirli sularının Marmara Denizi'ne deşarj edilmesi faaliyetlerinin Tekirdağ Ergene Derin Deniz Deşarj A.Ş. tarafından yapılmasının kamu yararı taşımadığı, özel şirket tarafından değil, kamu eliyle yapılması gerektiği iddialarına ilişkin açıklamanız var mıdır? Kamu hizmetinin özel şirket tarafından yapılmasının gerekçesi nedir?

6-Endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerin yarattığı kirlilik sonucu halk sağlığı tehdidi haline dönüşen Ergene Nehrinin tarımsal alanlara, ekosisteme ve halk sağlığına verdiği zararların tespitine ilişkin Bakanlığınızın yaptığı çalışma var mıdır?

7-Ergene Havzasında kurulu kapasitesi 5000-10000 m3 gün olan atıksu arıtma tesislerinin kaç tanesi 7 / 24 online izlenmektedir? Birçok işletmenin maliyetinden dolayı SAİS kabinleri kurmadıkları iddiası doğru mudur?

8-Son bir yılda Ergene Nehrinin etrafında kurulacak kaç projeye onay verilmiştir? Bu projelerden hangilerinin ÇED gerekli değildir kararı vardır?

9- Temiz su hakkının en temel insan hakkı olduğu ve Türkiye'nin su stresi altında bulunduğu dikkate alınarak Türkiye'de su varlıklarını bütüncül olarak koruyacak su kanunu çıkartılacak mıdır?

10-Ergene Nehrinin kirlenmesine neden olan tarımsal ilaçların bilinçli kullanılmasının sağlanması için ilgili kurumlarla işbirliğiniz var mıdır?